

Beszámoló A központi banki tevékenység új korszaka a feltörekvő piacokon című konferenciáról*

Kerényi Ádám

A Budapesti Corvinus Egyetem, a Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements, BIS) és a London School of Economics and Political Science (LSE) nemzetközi konferenciát szervezett „A központi banki tevékenység új korszaka a feltörekvő piacokon” címmel. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) támogatásával 2023. március 17-én megtartott esemény vitafórumot biztosított a magas szintű döntéshozók és a világ vezető pénzügyi szakemberei számára a legidősebb jegybanki feladatok megtárgyalására, középpontban az infláció elleni küzdelem és a digitális jegybankpénzek (DJBP-k) fejlesztésének kérdéseivel.

A konferencia célja szerint elemezni kívánták a korábban a fejlett gazdaságok intézményeihez képest elmaradott, feltörekvő piaci intézményeket. Történelmi távlatból szemlélve a felzárkózás már a világválság előtt megkezdődött, különösen a központi bankok esetében. A pandémiát követően a főbb feltörekvő piacok központi bankjai gyorsabban és erőteljesebben reagáltak a kialakuló infláció jeleire, mint a fejlett gazdaságokban működő társaik. Jól időzített reakciójuk magasabb inflációt és nagyobb tőkekiáramlásokat akadályozhatott meg. A megtárgyalt kérdések a következők voltak: (i) A feltörekvő piacok monetáris politikai kereteikből adódóan felkészültebben reagáltak-e az inflációs nyomásra? (ii) Milyen szerepet játszott az intézményi fejlődés és a kormányzás a feltörekvő piacokon az elmúlt két évtizedben? (iii) Voltak-e egyértelmű előnyei a szakpolitikai szigorításnak az azt korán kezdő feltörekvő piacok számára? (iv) A rendszerszinten kiemelten fontos központi bankok, mint amilyen a Federal Reserve és az Európai Központi Bank, milyen mértékben segítették a feltörekvő piaci partnereket devizaswapokkal és repókkal? (v) Fennáll-e ma annak a veszélye, hogy a központi bankok a globális inflációs nyomásra reagálva világszerte „túlfeszítik a húrt”? Képesek-e továbbá a központi bankok – vagy kellene-e nekik – jobban együttműködni az ilyen kockázatok elkerülése érdekében?

A konferencia előfeltevése szerint a feltörekvő piacok olyan változásokon mentek keresztül, amelyek következtében sokkal jobban meg tudnak birkózni a gazdaságpolitikai és gazdasági sokkokkal. Ugyanakkor a jegybanki kamatok növekedésének hatása van a pénzügyi stabilitásra. Ezért vizsgálni kell, hogy mennyit bír el a gazdaság

* A jelen kiadványban megjelenő írások a szerzők nézeteit tartalmazzák, ami nem feltétlenül egyezik a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontjával.

Kerényi Ádám: MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, kutató munkatárs.
E-mail: kerenyi.adam@krtk.hu

és a pénzügyi rendszer súlyos károk nélkül, azaz anélkül, hogy a központi költségvetés egyensúlya a magasabb kamatkidadások miatt felbomlana és a reálgazdaság a túlzott keresletcsökkenéssel recesszióba fordulna. A konferencia résztvevői teljes mértékben egyetértettek, hogy amíg az infláció magas marad, szigorú monetáris kondíciókat kell fenntartani, mert ez az infláció csökkentésének egyetlen módja.

A tiszteletbeli doktori cím ünnepélyes átadása

A rendezvényen ünnepélyes keretek között adták át a Budapesti Corvinus Egyetem részéről a *Doctor Honoris Causa* tiszteletbeli doktori címet Dr. Agustín Carstensnek, amellyel a gazdaságpolitikai intézményekben és a nemzetközi pénzügyi szervezetekben kifejtett tudományos tevékenységét ismerték el. Carstens 1980-ban kezdte pályafutását a Mexikói Jegybanknál. 1999 és 2000 között az IMF ügyvezető igazgatója, később Mexikó pénzügyminiszter-helyettese (2000–2003) és az IMF vezérigazgató-helyettese (2003–2006) volt. 2006 és 2009 között Mexikó pénzügyminisztereként dolgozott. 2010 óta tagja a Pénzügyi Stabilitási Tanácsnak és a Harmincak csoportjának (G30). 2017. december 1-jén lett a Nemzetközi Fizetések Bankjának (BIS) vezérigazgatója. 2010 és 2017 között a Mexikói Jegybank elnöke, 2011 és 2017 között pedig a BIS igazgatótanácsának tagja. 2013-tól 2017-ig a BIS Globális Gazdasági Gyűlésének és a Gazdasági Tanácsadó Bizottságnak az elnöke, közben 2015 és 2017 között a Nemzetközi Valutaalap (IMF) szakpolitikai tanácsadó bizottságának, a Nemzetközi Monetáris és Pénzügyi Bizottságnak az elnöke is volt.

Luiz Pereira, a Nemzetközi Fizetések Bankjának vezérigazgató-helyettese videoüzenetében igen elismerően nyilatkozott Carstens munkásságával és annak hatásával kapcsolatban, kiemelve eredményes szakpolitikai és tudományos munkájának jelentőségét. Az ünnepségen a címet Carstens részére *Takáts Előd*, a Budapesti Corvinus Egyetem rektora adta át, aki 2009-től 2021-ig maga is a BIS-nél dolgozott Bázelen, és részt vett a Bázeli III kidolgozásában is.

Carstens beszéde a cím átvételekor két részből állt. Az első részben arról beszélt, hogy egy anyagi kört kell létrehozni a gazdaságpolitikák elmélete, kutatása és a gyakorlatba átültetése között. Először tisztázni kell a gazdaságpolitikai fogalmakat. A következő lépés ezek formalizálása, azaz az alkalmazásuk részleteinek kidolgozása, majd a szakpolitikák tényleges, gyakorlati alkalmazása. Ezután jön a nyomon követés, aminek során megbizonyosodhatunk arról, hogy a politikák megfelelően működnek-e. Ezt követi az értékelés, aminek során meghatározzák, hogy elérték-e a szándékolt célokat. Utolsó lépésként – az értékelés alapján – a szakpolitikákat egymáshoz kell illeszteni, ami a fogalomalkotás és a tervezés új szakaszát indíthatja el.¹ Carstens szerint az elmélet és a gyakorlat szoros kapcsolatára kell törekedni minden

¹ Részletesebben lásd: <https://www.bis.org/speeches/sp230320a.htm>

egyes lépésben. A közgazdasági elmélet ösztönözheti, és sok esetben ösztönzi is a közpolitikákat. A közgazdaság-tudomány nem tud fejlődni anélkül, hogy tanulnánk a már megvalósított közpolitikákból, mivel bizonyos körülmények között a gyakorlat gyorsabban halad, mint az elmélet.

Carstens beszédének második része két gyakorlati, a valóságból vett példával szolgált. Az első példa az inflációra vonatkozott, amely tavaly, a központi bankok számára legjelentősebb makrogazdasági kihívásként ismét jelentkezett. 2020-ban és 2021-ben a legtöbb központi bank azt várta, hogy a Covid-járvány támogatja az inflációt alacsonyan tartó erőket. 2022-ben az infláció emelkedett, de a várakozások ezt mulandónak tekintették. Carstens szerint még mindig sok olyan dolog van, amit nem tudunk az inflációról. A kutatók keményen dolgoznak a megfejtésükön. A központi bankoknak határozottan kell cselekedniük, hogy levigyék az inflációt. Ilyeténképpen a szakpolitika az elmélet előtt jár, tanulságokkal szolgálva az inflációs folyamatról és a monetáris politikai transzmisszióról egy magas adóssággal jellemzett környezetben. A második példa a pénz- és fizetési rendszerek innovációjáról szólt. A technológiai nagyvállalatok növelték befolyásukat a pénzügyi rendszerben, különösen a fizetések terén. A központi bankoknak pénzt kell biztosítaniuk a lakosság szükségleteinek és elvárásainak kielégítéséhez. Ha nem teszik, akkor más, kevésbé megbízható intézmények lépnek be, hogy kihasználják a piaci rést. Carstens szerint a központi bankok tisztában vannak a kihívással, hiszen már kísérleteznek DJBP-ekkel. Hangsúlyozta, ez nem jelenti azt, hogy a központi bankok meg akarnának szabadulni a készpénztől. A központi bankoknak adott esetben készen kell állniuk, hogy kielégítsék a piacok digitális pénz iránti keresletét.

Délelőtti szekció: Jegybankok az infláció ellen a fejlett és feltörekvő piacokon

Az ülést *Andrés Velasco*, a London School of Economics and Political Science, School of Public Policy dékánja elnökölte, aki 2006 és 2010 között Chile pénzügyminisztere volt. *Christopher Erceg*, az IMF monetáris és tőkepiaci osztálya igazgatóhelyettesének előadása a „*Küzdelem a magas inflációval*” címet kapta. A Covid-válság súlyos csapást mért a világgazdaságra, és példátlan szakpolitikai választ tett szükségessé. 2020-ban a világgazdaságban hirtelen visszaesés következett be, a kibocsátás 3 százalékkal a 2019-es szint alá esett, és az aktivitás csökkenése különösen nagy volt a fogyasztóorientált szolgáltatások terén. A közegészségügyi intézkedések mellett a döntéshozók a visszaesésre agresszíven és kreatívan reagáltak, és a reálgazdaságot ért csapások enyhítésére a fiskális és monetáris politika lazításával válaszoltak (részletesebben lásd: *Chen et al. 2022*). Erceg szerint nem sok történelmi példa akad arra, hogy ilyen könnyen „csatát nyerjenek” az inflációval szemben, és a pénzpiacok túlzottan optimistának tűnnek az infláció gyors letörésének valószínűségét illetően. Az infláció növekedésének irányába mutató kockázatokat sok országban az erős

munkaerőpiacok is növelik. Az elmúlt két év magas inflációja növeli a horgony megszűnésének kockázatát, válaszul további káros költségsokkokra. Az infláció mérséklésére összpontosítva Erceg három sürgős témát említett: (i) helyes központi banki kockázatkezelési stratégia, (ii) pénzügyi stabilitási kockázatok, valamint (iii) egyéb (például fiskális) szakpolitikák lehetséges hozzájárulása. A központi bankok kockázatkezelési stratégiájában figyelembe kell venni annak a kockázatát, hogy az infláció sokkal tartósabb lehet, mint a közelmúlt történelmében. Az inflációs nyomásokra emiatt még agresszívabb szakpolitikai választ kell erőltetni. A likviditási támogatások, miközben szigorítás van folyamatban, a monetáris és pénzügyi stabilitási célok közötti zavarhoz vezethetnek. Az optimális kibocsátás–infláció átváltás azt jelenti, hogy a kibocsátást jobban fogjuk vissza ma, ha az infláció emelkedése várhatóan tovább tart. A pénzügyi stresszeket a központi bankok likviditási támogatással háríthatják el, amelybe beletartozhatnak az eszközvásárlások (állami, vállalati), valamint a partnerek széles körének történő hitelezés. Erceg szerint a fiskális politika segítheti a monetáris politikát: a fiskális konszolidáció fokozásával a kamatlábaknak nem kell annyira meredeken emelkedniük, ami hozzájárulhat a pénzügyi stabilitási kockázatok csökkentéséhez, továbbá az adósság fenntarthatóságához is. Az előadás utolsó részében Erceg hangsúlyozta, hogy bár az energiasokkok tényleges hatásainak tompítását és az általános infláció csökkentését szolgáló energiatámogatások vonzóknak tűnhetnek, sok hátrányuk van, mert az energiatámogatási politika mérsékelheti az energiamegtakarítás ösztönzőit, illetve növelheti az aggregált keresletet, így kontraproduktív lehet azáltal, hogy fokozza a maginflációt. Jóllehet a fiskális dominancia költségesebbé teheti az infláció féken tartásának feladatát, az IMF monetáris és tőkepiaci osztályának igazgatóhelyettese szerint döntő fontosságú az erős és független központi bankok fenntartása.

Ricardo Reis A.W. Phillips közgazdász professzor (London School of Economics and Political Science) hozzászólásának címe „*Mi tarthatja magasán az inflációt?*” volt. Véleménye szerint a gazdaságpolitika mindig egyensúlyozási művelet. A független és felhatalmazásukra összpontosító központi bankok képesek nagyon hamar elérni inflációs céljaikat magas kamatlábak alkalmazásával, de ezt monetáris politikán kívüli okok miatt nem kellene tenniük. *Reis* a központi bankokra ható alábbi lehetséges domináns tényezőket hasonlította össze: (i) téves megítélés, (ii) várakozások, (iii) fiskális, (iv) pénzügyi és (v) recessziótól való félelem. A dominanciát a *téves megítélés* jelenti, amikor egy központi bank idejétmúlt elméleteket vagy gazdasági mutatókat használ, ürügyeket találva az infláció emelkedésének okára. A *várakozások* uralják a központi bankot, amikor a várt infláció tartósan magas, és a központi bank nem nyilatkozik vagy cselekszik elég keményen hitelességének és jó hírnevének helyreállítása érdekében. A központi bank *fiskális* uralom alatt van, amikor azért nem vonja ellenőrzése alá az inflációt, mert attól tart, hogy rosszat tesz az állami költségvetésnek. A fiskális hatalom dominál, arra kényszerítve a központi bankot, hogy ne sértse fiskális pozícióját. A központi bank *pénzügyi* uralom alatt van, amikor azért áll ellen

az infláció csökkentésének, mert attól fél, hogy a folyamat során kárt tesz a pénzügyi rendszer egyes részeiben. A pénzügyi szektor dominál a központi bank felett, arra kényszerítve az utóbbit, hogy ne kockáztasson meg egy pénzügyi válságot. A központi bank felett a *recessziótól való félelem* uralkodik, ha folyton túl kis mértékben vagy túl későn emeli az irányadó kamatlábakat, mert aggódik a következő válság mélysége miatt. Reis beszédére reagálva, a kérdések és válaszok beszélgetés során Carstens azzal a megjegyzéssel élt, hogy a Covid előtt a központi bankok féltek az alacsony inflációtól, és a várakozásokat nehéz volt kezelni. Ugyancsak megemlítette, hogy ő jobban szereti az erő és az autonómia kifejezéseket a dominancia helyett. Carstens azt állította, hogy az autonómia sokkal több, mint a függetlenség.

Egon Zakrajšek 2019-ben csatlakozott a BIS-hez, miután csaknem 25 évet töltött az Egyesült Államok Szövetségi Tartalékbankrendszerénél.² „Az infláció szemléletének kétféle rendszere” című előadásában az infláció folyamatának egy alternatív szemléletét mutatta be, amely a központi banki szakemberek számára segítséget nyújthat napjaink inflációs kihívásainak leküzdésében, megelőzve e kihívások ismételt, jövőbeli kialakulását. Az előadás az inflációról alkotott kép két rendszerét vizsgálta fel. Az előadó kétféle rendszerként jellemzi az inflációs folyamatot – alacsony és magas inflációval jellemzett rendszerként –, önerősítő átmenetekkel az alacsony inflációból a magasba. A két rendszer hajlamos megszilárdulni, hacsak nagyon próbára nem teszik. Ugyanakkor miközben az infláció hajlamos stabilizálni magát az alacsony inflációs rendszerben, különösen érzékeny a relatív árnövekedésekre a magas inflációs rendszerben. Az inflációs folyamat bemutatott alternatív szemlélete³ rámutatott, hogy az infláció viselkedése meglehetősen eltérő alacsony és magas szinten. Zakrajšek szerint az empirikus bizonyítékok arra utalnak, hogy az infláció nagyon különböző módokon viselkedik a két rendszerben. Amikor az infláció megállapodott egy alacsony szinten, a mért infláció többnyire szektorspecifikus árváltozásokat tükröz, amelyek csak laza összefüggésben vannak egymással. Így a különböző áruk és szolgáltatások árváltozásainak közös komponense kicsi. Ezek az árváltozások valószínűleg csak átmeneti nyomot hagynak magán az inflációs rátán. Ugyanilyen fontos, hogy a bérek és az árak, amelyek az inflációs folyamat magját jelentik, csak lazán kapcsolódnak egymáshoz. Ennek eredményeképpen az infláció hajlamos az önstabilizálásra. Ezzel szemben a magas inflációs rendszernek nincsenek ilyen tulajdonságai. Az árváltozások közös eleme sokkal nagyobb fontossággal bír, a bérek és az árak kapcsolata szorosabb, és az infláció különösen érzékeny a kiugró árak (például az élelmiszer- és energiaárak) változásaira, valamint az árfolyam-

² Az előadás az alábbi tanulmányon alapult: *Borio et al. (2023)*.

³ *Zakrajšek* nem kísérelte meg egy formális modell felépítését. Az elméleti keret az árak időbeli dinamikájának közös modellezésén alapult egy igen általános bayesi VAR (vektor autoregresszió) alkalmazásával. A legalkalmasabb modellezési stratégia a kointegrációs modell, amely leszögezi, hogy a modellben a változókat hosszú távú kapcsolat köti össze, oly módon, hogy a hosszú távú kapcsolattól való bármely eltérés állandó. A rövid távú dinamika viszont úgy épül fel, hogy a változók változásai egymástól függenek, továbbá a hosszú távú kapcsolattól való távolságuktól – ez az úgynevezett hibajavító mechanizmus. *Zakrajšek* megemlítette, hogy a statisztikai elemzést mélyíteni és szélesíteni kellene.

ingadozásra. Így, bár a magas inflációs rendszerben az inflációs ráta nem önstabilizáló, a rendszer maga önrögzítő, hasonlóan az alacsony inflációs rendszerhez. Az infláció ilyen értelmezésének jelentős kihatásai vannak a monetáris politikára. Egyrészt ez arra utal, hogy az alacsony inflációs rendszerekben kívánatos lenne rugalmas monetáris politikát folytatni, tolerálva a szűken meghatározott céloktól való mérsékelt eltéréseket, még akkor is, ha azok tartósak. Másrészt rámutat a megelőzés fontosságára, amikor a magas inflációs rendszerbe való átmenet kockázata megnő, bár e kockázat valós idejű felmérése továbbra is kihívást jelent. A központi bankok válaszát az infláció közelmúltbeli fellobbanására részben ennek fényében is nézhetjük. Jóllehet, részben az elterjedt modellek és előrejelzési eszközök korlátai miatt, a központi bankok lassan ismerték fel az alapinfláció megugrásának erejét, azt követően erőlyesen növelték a szakpolitikai szigorítás ütemét.

A Popovics-díjas *Kuti Zsolt*, az MNB monetáris politikáért, pénzügyi elemzéseikért és statisztikáikért felelős ügyvezető igazgatója „*Inflációval küzdő központi bankok fejlett és feltörekvő piacokon – Magyarország esete*” címmel tartott előadást. Kuti szerint a magyar monetáris politika által elért eredmények sikerekről tanúskodnak, hiszen a 2017 és 2020 közötti 48 hónapból 44-ben a hazai infláció az MNB toleranciasávján belül maradt. Az infláció leküzdése érdekében az MNB elsőként kezdett kamatemelési ciklust az Európai Unióban. Kuti megjegyezte, hogy az effektív kamatláb több mint 17 százalékponttal emelkedett Magyarországon. A régió országaihoz viszonyítva az éves átlagos infláció 2022-ben kissé magasabb volt Magyarországon az élelmiszerek és a tüzelőanyagok magasabb inflációja miatt, ami a régió többi országához mért többletinfláció nagyobbik részét magyarázza. Mindazonáltal a bemutatott adatok szerint az infláció szerkezete az utóbbi időben változik, és a belföldi tényezők kezdtek dominálni a magyarországi inflációs folyamatokban. Az MNB e kihívásokra válaszol az elmúlt fél évben különféle eszközök alkalmazásával megerősítette a monetáris transzmissziót. A hazai infláció várhatóan az év végén éri el az egyszámjegyű tartományt.

Délutáni szekció – Jegybankok és innováció: a digitális jegybankpénz

Az ülés elnöke *Nagy-Mohácsi Piroska*, az LSE vendégprofesszora, az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) korábbi stratégiai igazgatója és a bécsi kezdeményezés társalkotója volt. Hangsúlyozta, hogy a kriptovaluták olyan óriási technológiai innovációt jelentettek, amely a pénz teljesen új formáit hozta létre, és biztonságosabbá tette a pénzügyi tranzakciókat és a fizetéseket.

Priscilla Koo Wilkens, a BIS innovációs és digitális gazdaságért felelős vezető közgazdásza, aki korábban a Brazil Jegybank Pix Management Divíziójának vezetője volt, „Jegybankok és innováció: a digitális jegybankpénz” címmel tartotta meg előadását. Kifejtette, hogy Brazília friss tapasztalatai a Pix kis összegű azonnali fizetési

rendszerrel a potenciális előnyöket szemléltetik. 2020. novemberi indulása után kicsit több mint egy év alatt a Pix a brazil felnőttek 67 százalékával szerződött; az egyének közötti fizetések ingyenesek, míg a kereskedők számára a díjak alacsonyak. 2022 decemberében a tranzakciók száma naponta átlagosan 93 millió volt. A Pix sikerének két kulcsfontosságú összetevője: 1) a nagy bankok kötelező részvétele, hogy beindítsák a hálózati hatásokat a felhasználók számára, valamint 2) a központi bank kettős szerepe mint infrastruktúra-szolgáltató és szabályalkotó (lásd *Duarte et al.* 2022). Wilkens azt mondta, hogy a szabályozó hatóság szerepe kettős: (i) technológiai szempontból platformüzemeltető, míg (ii) kormányzati szempontból szabályalkotó. Megemlítette továbbá a magánszektor fontos szerepét is.

Szombati Anikó, az MNB digitalizációért felelős ügyvezető igazgatója felügyelete alá tartozik (i) a pénzügyi rendszer hatékonyságának és stabilitásának növelése a digitális átállás előmozdítása révén, (ii) a hazai FinTech-ökoszisztéma támogatása és (iii) a digitalizáció elősegítése a központi bankon belül, továbbá a DJBP-kben rejlő lehetőségek elemzése. „Az MNB hozzáállása a pénzügyi innovációhoz és a DJBP-hez” című előadásában bemutatta az MNB kísérleti projektjeit, amelyek lehetőséget biztosíthatnak egy biztonságos keretrendszeren belüli tesztelésre. Az MNB első lakossági DJBP-je a *Digitális Diákszéf* kísérleti projekt volt. Ez 2020 szeptemberében indult, kettős céllal: (i) a diákok digitális pénzügyi befogadásának támogatása; továbbá (ii) gyakorlati tapasztalatok szerzése egy jövőbeli DJBP-rendszer lehetséges működési modelljéről (lásd: *Fáykiss et al.* 2022). Sikere alapján további bővítés is megfontolás tárgyát képezi *Digitális Diákszéf 2.0* formájában, a családok és fiatalabb generációk pénzügyi tudatosságának növelése érdekében. Ezenkívül az MNB bloklánctesztelést is indított az úgynevezett „*Pénzmúzeum digitális érmeregiszter*” alkalmazás révén, amelyet 2022-ben adtak ki, két fő funkcióval: (i) új csatorna hasznos tartalom megjelenítésére a Pénzmúzeummal és pénzügyekkel kapcsolatban az interaktív múzeumi élmény fokozása érdekében; valamint (ii) innovatív lehetőség bloklánc alapú technológia tesztelésére, mivel az MNB létrehozott egy célra rendelt platformot NFT-kibocsájtás és digitálisérme-regisztráció számára. A harmadik út a bankközi DJBP-tesztelés belföldi és nemzetközi projektekkel (pl. az MNB-nek megfigyelői státusza van a Dunbar projektben).

Andrei Kirilenko a Cambridge Judge Business School pénzügyek professzora, a Cambridge Centre for Finance, Technology and Regulation alapító igazgatója, valamint kutató a Gazdaságpolitikai Kutatóközpont (CEPR) eszközárzási/pénzügyi gazdaságtani programjában. Cambridge-i szerepvállalását megelőzően vezető közgazdászként dolgozott az Egyesült Államok Határidős Árutőzsdei Kereskedést Felügyelő Bizottságánál (CFTC), ahol hozzájárult pénzügyi piacok hatékony szabályozórendszerének megtervezéséhez és hatályba léptetéséhez a globális pénzügyi válságot követően. Előadásának címe „*Bevezetés a DJBP-kbe*” volt. Kirilenko szerint a DJBP-k a digitális generáció bemutatóra szóló eszközei, amelyek felhasználhatóak bármilyen áruért,

szolgáltatásért vagy pénzügyi eszközért való fizetésre egy tranzakcióban. Technológiai előnyük, hogy digitálisak, azaz technológiailag hatékony és biztonságos digitális formában hozzák létre és használják őket. Gazdasági előnyük a hozzáférés egy központi bank által szabályozott fizetési rendszerhez. Kirilenko ismertette a történetet a bitcointól az Ethereumon és a Libra/Diemen át a DJBP-ig, valamint megosztotta egy 2021-es BIS-felmérés eredményeit (Kosse – Mattei 2022), amelyek igazolták, hogy a legtöbb központi bank kutatásokat végez a DJBP-kre vonatkozóan, és több mint egynegyedük jelenleg fejleszt vagy végez specifikus kísérleteket. Végül bemutatott kísérleti projekteket az Egyesült Királyságból, az Amerikai Egyesült Államokból és Kínából (ezen esettanulmányokat lásd: Müller – Kerényi 2022).

Jelasity Radován 2011 óta a magyarországi Erste Bank elnök-vezérigazgatója és 2020 óta a Magyar Bankszövetség elnöke. Korábban a Szerb Nemzeti Bank elnöke volt. Jelasity hangsúlyozta a bizalom és a biztonság szerepét, ha a pénzt központi bankok vezetik be és bocsátják ki, de ugyancsak megemlítette a pénzügyi befogadást, valamint a promóciós alternatívákat és a versenyt tükröző hagyományos bankrendszert. *Növekvő szükség van egy biztonságos digitális eszközre.* Ezt biztosíthatja egy központi bank, de kell lennie egy ökoszisztémának, nem csak egy szereplőnek. Olyan ez, mint a labdarúgás: szükség van játékvezetőre, de a játékvezetőnek nem lehet korlátlan hatalma a játékban. Jelasity megemlítette, hogy a DJBP-k a monetáris politikára is hatással lehetnek. A szuverenitás a digitális körben is fontos marad. Hivatkozott egy, az Egyesült Államok Szövetségi Tartalékrendszere által kiadott tanulmányra, amely rámutatott az amerikai dollár globális kulcsvalutaként játszott szerepére, ami folytatódhat a DJBP-verseny korában is.

Záróbeszéd

Takáts Előd rektor zárszavában reményét fejezte ki, hogy a jövő évi konferencia alkalmával ismét itt köszönheti a jeles vendégeket, hogy folytatódjon a politikai döntéshozók és a tudományos élet szereplői közötti együttműködés. Legfontosabb tanulságként megjegyezte, hogy az infláció megmarad, és a központi bankoknak erre a kihívásra kell összpontosítaniuk. Takáts szerint a konferencián a globális infláció kialakulásával és az infláció elleni küzdelemmel kapcsolatos véleménycserében a résztvevők hangsúlyozták a határozott és szigorú monetáris politika szükségességét. Ez azért van, mert a monetáris szigorítás csökkenti a keresletet, enyhítve az árakra nehezedő, felfelé irányuló nyomást a gazdaságban, és mérsékelve az áremelkedéseket. Takáts rámutatott a központi bankok autonómiájára, amelyet meg kell őrizni, különösen a feltörekvő gazdaságokban. A jövő nyitott a változásra, de az új technológiák kihívásokat jelentenek. Hangsúlyozta, hogy DJBP-k fognak megjelenni, de ehhez a technológiákhoz kockázatok kötődnek. A modern információtechnológia Janus-arcú, és bár a ChatGPT képes megírni egy egyetemi dolgozatot, ez nem szükségszerűen szolgálja a hallgatók legjobb érdekeit.

Felhasznált irodalom

- Borio, C. – Lombardi, M. – Yetman, J. – Zakrajšek, E. (2023): *The two-regime view of inflation*. BIS Papers, No 133, March. <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap133.pdf>
- Chen, J. – Espinoza, R.A. – Goncalves, C. – Gudmundsson, T. – Hengge, M. – Jakab, Z. – Lindé, J. (2022): *Effective Fiscal-Monetary Interactions in Severe Recessions*. IMF Working Papers, Volume 2022: Issue 170. <https://doi.org/10.5089/9798400218880.001>
- Duarte, A. – Frost, J. – Gambacorta, L. – Wilkens, P.K. – Shin, H.S. (2022): *Central banks, the monetary system and public payment infrastructures: lessons from Brazil's Pix*. BIS Bulletin No 52, March. <https://www.bis.org/publ/bisbull52.htm>
- Fáykiss, P. – Nyikes, Á. – Szombati, A. (2022): *CBDC – an opportunity to support digital financial inclusion: Digital Student Safe in Hungary*. https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap123_i.pdf
- Kosse, A. – Mattei, I. (2022): *Gaining momentum – Results of the 2021 BIS survey on central bank digital currencies*. BIS Papers, No 125, May. <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap125.htm>
- Müller János – Kerényi, Ádám (2022): *A digitális jegybankpénz térhódítása*. Hitelintézetek Szemle, 21(3): 122–148. <https://doi.org/10.25201/HSZ.21.3.122>